

Lasten Suometar.

— Lukemista Nuorisolle. —

N° 33.

Marraskuussa

1857.

Kauppias Veneziaasta.

(Loppu viime N:roon).

Herttuan käsystä päästettiin Antonio kahleistansa ja tuomarit lästivät tiehensä. Herttua ylisti nyt nuoren astanajajan älyä sekä taitoa ja pyysi häntä tykönsä tulemaan puoli-päiväiselle. Portia, joka aikoi saada kotiin ennenkui miehensä sinne ennättäisi, vastasi: „Kiitän nöyryimmästi minulle osoitetusta kunniasta; mutta minun on paikalla lähteminen täältä“. — Herttua sanoi tuosta pahoillansa olewan, ettei saanut tilaisuutta nuorta astanajajata tarkemmin puhutellaksensa; kääntyi sitte Antonion päin ja wirkkoi: „Palkitkaa tätä herraa; minun luullakseni saatte häntä paljostaki hyvästä kiittää“.

Sen sanottuansa läksi joukkoneen pois ja Bassanio wirkkoi nyt Portialle, jota wieläkään ei tuntenut waimossensa: „Hyvä herra! miä sekä ystäväni Antonio olemme tänä päivänä teidän nerollanne päässeet pabasta pulasta ja minä rukoilen siis, että te hywäntahtoisesti otatte hywän-tekijäisiksi ne kolmetuhatta tukaattia, jotka Zuntalainen muuten olisi saanut“.

— „Ja sittenkin“, lisäsi Antonio, „pyhymme elinpäiwämme teidän welka-miehinä, sillä hywyhittäne meitä kohtaan ei saata rahoilla palkita“.

Portia sanoi ei mitäkään palkintoa huoliwansa; waan kun Bassanio yhä toki kiisti häntä ottamaan jotakin hywäntekijäisiksi, sanoi hän: antakaa minulle nuo hansikkaat, niin kannan ne teidän muistoksi“. Kuin Bassanio nyt otti hansikkaat käsistä, näki Portia oman antamansa formuksen siinä formessa kiilwan. Tuota juuri teki mielensä saamaan, sillä muka pientä sutkausta tehdäkseen miehelleen, kun tämä palauntui kotiä; sentähden puisti ensin hansikkaita, ja kuin nyt näki formuksen, wirkkoi hän: „Ja teidän muistoksi tahdon ottaa tuon formuksen formeistanne“.

Bassanio hätäytyi wähdän kuullessansa astanajajan waiwattoman häneltä juuri sitä kalua, jota ei millään muotoa käynyt hänen antaminen ja hämmästyksensä wastasi

hän, sitä ei saattawansa antaa pois, se kun muka oli waimonsa lahjottama formus, jota saadessa oli luvannut ei koston; siitä luopua. Sen staan lupasi hankkia hänelle kalliimman formuksen, mikä suinkin löytyisi Veneziaasta, jos kuuluttamalla ki pitäisi se hakeman. Portia oli tuosta närkästywinänsä ja läksi tuwasta sanoen: „Teiltäpä nyt sain oppia, miten kerjäläiselle tulee wastata“.

„Armas Bassanio“, — wirkkoi nyt Antonio — „anna hänelle tuo formukse; etkö ydä minun ystäwyhittäni ja hänen hywää työtänsä saman arwoisena kuin waimosi nurkumista!“ — Jo häpeä Bassanio kiittämättömyhtänsä ja laittoi Gratianon wiemään formusta Portialle; mutta nyt pyysi Nerissa-riiwali, joka myöskin oli antanut formuksen Gratiano-miehelleen, tuon häneltä, jonka tämä heti antoikin, ettei häntä pidettäisi huonompana kuin isäntäänsäkään. Naisetpa eiwät woineet olla nauramatta, kun nyt kotimatalla saivat neuwottelemaan, miten miestenä kotiin tullessa antaisiwat toria heille formusten antosta, joita muille naisille lahjoittamasta alkoivat syytellä heitä.

Ilmielisiinä tulivat Portia ja Nerissa kotiin, jossa taas sen puuivat naisten waatteet päällensä ja rupeiwat miehensä odottamaan. Eikä aikaakaan kuin jo tulivat herratkin kotia ja heidän seurassa Antonio. Bassanio wei ystäwätään Portian puheille; waan tuskin oli tämä wielä saanut terve tulemiset ja onnentoiwotuksensa sanoneheksi, kun eräässä sopesa kuului Gratiano ja Nerissa riitelwän keskenänsä.

— „Mitä, joko teillä syntyi tora?“ — sanoi Portia — „Mitäs taistelette?“ — Gratiano wastasi: Tulipa kysymykseen joutawa formus, jonka Nerissa antoi minulle ja johonka nämä runon sanat oli piirretty: „Rakasta ainian mua äläkä hylkää“.

— „Enhän minä runoa tabi formuksen hintaa kysy“, — wirkkoi Nerissa. „Sormusta sinulle antaessani wannoit walan ikuisen sen päälle, ettet ikäpäiwinäsi sitä luopuisi ja nyt sanot sen eräälle lainwääristelijän riivalille

antaneesi. Tiedänpä minä, nais-ihmisen sen sinulta saaneen”.

— „Bannon minä sen päälle“, — kiisti Gratiano vastaan — „että nuorelle miehelle sen annoin, mofomalle poika-nulikalle, jos ei ollut sinua isompi; hän oli riivalina sillä astanajajalla, joka nerollansa velasti Antonion hengen; puheltas poika putsti minulta formusta hywäntefiäiksi enkä minä mitenkään julennut häneltä sitä tieltä”.

— Portia sanoi: „Kylläpä olet moitteen alainen Gratiano, kun et waimosi ensimmäistä lahjaa paremmin säilyttänyt. Minä annoin formuksen Bassanio-herralleni, waan sen tiedän warmasti, ettei se sitä ikypäiwinästä luowu”.

Puolustellaksensa sanoi Gratiano: „Bassanio-herra antoi formuksensa astanajajalle ja sen perästä puisti poika, riivali, jolla oli ollut vähän puuhaa kirjottaessa, formuksen minulta”.

Tuon kuulua oli Portia kowin pahastuwinaansa ja nuhteli Bassaniota formuksen antamisesta sanoen, että Nerisjalta äsken oli oppinut mitä piti luullaksensa ja että warmaankin joku naisihminen oli saanut sen häneltä”. — Bassaniota pahoitelti kowin, että näin oli rakastetun waimon mieltä loufannut ja wastasi walaisesti: „Toden puolesta sanon, ettei sitä saanut naisihminen, mutta nuori astanajaja, joka ei huolinut tarjoamani kolmetuhatta tuikkaattia waan puisti formusta ja närkästyneenä läffi tiehensä, kun sanoin sitä en saattawani antaa. Mikäs newoksi siinä; minä häpesin niin kiittämättömyyttäni, josta kieltöni ainaki näytti, että samassa lähetin formuksen jalestänsä. Glä tuota pahaksi pane, armas Portiani; olisifko läsnä ollut, warmaankin olisif itse minulta formusta ppyytännyt hänelle antaaksesi”.

— „Ah“, — sanoi Antonio — „kaiffiin näihin riitoihin olen minä syypää”.

Portia loki hänen pahaa mieltänsä poistaa, sanoen häntä yhtähywin terwetulleeksi, ja nyt wirrkoi Antonio: „Minä panin kerran henkeni pantiksi Bassanion edestä ja ell’ei sitä miestä olisif ollut, jolle puolisonne antoi formuksen, niin en nyt enää elosfa olisifkaan. Vielä kerran tahdon edestänsä ta’ata ja panen sieluni pantiksi, ettei puolisonne tästälähin riko lupaustansa teille”.

— „No, minä otan teidät takaus-mieheksi“, — sanoi Portia; — „antafaa hänelle tämä sermus ja ppyytäkää häntä säilyttämään sitä paremmin kuin ensimmäistä”.

Kun Bassanio sai formusta silmälle, kelfi sen ihmeelksensä olewan saman, jonka äsken oli antanut pois; ja nyt kertoi Portia, mitenkä itse oli ollut astanajajana ja

Nerisja riivalina; ja ilokksensa hawaitfi Bassanio, että saman waimonsa neroa ja tointa waan tuli hänen kiittäöksensä ystävän fuolosta säilyttämistä.

Portia antoi nyt Antoniolle kirjeen, jonka oli sattunut saamaan käfibinsä ja jossa oli se sanoma, että Antonion laiwa, jota jo luultiin haafsiriffoon joutuneen, onnellisesti oli tullut satamaan. Tällä tavoin sai se surullinen alku-puoli rikkaan kaupparmiehen tarinata kofonansa unhotuksiin ja nyt senkuin nauraa hekottiwat formusten lystiä juttua ja sitä, etteiwät miehet tunteneet omia waimojansa. Gratiano rupesti iloisfaan wähän runon sepustajaksi ja sanoi eläisfänsä: — — — „ei muuta huoliwansa ollenkaan, kun waan Nerisjan sermus oisif tallellaan”. (Loppu).

Riinalaiset.

(Katso R:o 32).

Täältä saimme kaupunnin wasta-katua ajamaan, joka matka hywin käwi ikäväksi meistä. Kadut owat muka täällä sihen tapaan raketut, että keskipaikka, jota jalka-miehet sekä pienemmillä rattailta ajajat kulkewat, on toista kynnärätä korkeampi kuin siwu-puolet, joilla kuormarataat saawat ppyhä. Sittenkin olisif tilaa kyllä, jos ei keskietien molemmille puolille olisifwat asetaneet myymä-fokunsa kaupparmiehet, joten katu on supistunut niin kapeaksi, ettei mahdu kuin kahdet rattaat siinä wierekkäin kulkemaan. Nämä kun kulkewat eri suuntaa, täytyy kaikkein muiden yhdessä jatkosfa heidän perästänsä ppyhä eikä siinä käy koittaminenkaan toinen toista siwutaksensa. Tuota nyt wielä woiisif karsia; mutta nyt on hywä tapa semmoinen täällä, että jos rattailta kulkewalle yhtyy tuttawa jalka-mies vastaan, tulee hänen seisattaa hewois-tansa, astua alas rattaista ja kysyä ystävältään: „Mitäs kuuluu?” — ja sitten ppyytää häntä kausansa ajamaan. Tietty se, että ystävän tulee wuoronsa kysyä häneltä sitä samaa ja lehoitella waan matkaamaan edellensä; mutta tuo ei tahdo nousta rattaisiin ennenkuin näkisif jalka-miehenki lähtewän tiehensä, ja tämä taas, joka on yhtä kohtelias, ei järkähdä paikalta ennenkuin toinen nousisif rattaisiin. Täten kuluu usein puolittuntikin aikaa, jolloin kaikfi jalestä tulijat saawat paikallansa ppyhä, siinä kun ei ole tilaa heitä siwuamaan. Meikin saimme neljännen tuntia odotella, kunnes eräs ryysyihin waate-tettu mies, joka kerryisfä ajoi edellämme, oli puhutellut vastaan tulewata miestä, joka näytti yhtä kufjalta kuin itselkin.

Lovi-paiffoja tahi yhteisfä yrittitarhoja joisfa kansa woiisif huwitteleita ei löhydy tässä kaupunnissa ollenkaan. Suo-

neistakaan ei pistä silmiin muut kuin ne punawärillä maalatut temppeelit eli kirkot. Kiinalaiset owat Buddhan uskoa ja uskowat kolme jumalata olewan: Brama, joka on kaiken maailman luoja, Wisnu, joka sitä voimassa pitää ja Siwa, joka kokee turmella tätä heidän luomistansa.

Kiinalaiset eivät juuri yhä jumaloistansa paljon luoja; temppeelit owat yhäti autioina eikä siellä muita näe kuin silloin tällöin jonkun wirtamiehen, joka äsken taifi saada hymän wiran ja nyt luulee welwoittisuutensa waatiwan häntä joka kirkossa käymään. Eipä häntä täällä monet juhlamenot wiiwoyttele; kirkkoon tullessaan on hänellä simppunen kyntteliä kädessä, jotka jumalan kuwan eteen asettaa palamaan; heittäikseen sitte polwilleen ja kumartaa pari kertaa tätä kuwa, jolla aikaa pappi wasaralla lyödä kilahtuttelee waski-astiata. Kotwasen tuosja kumarrettuansa jo nousee mies ylös, antaa raha-lantin papille ja lähtee toiseen temppeeliin samaa menoa pitämään. — Määrättyinä pyhäpäiwinä koloontuu kyllä kansaa paljon temppeleihin, waan ei ne tule sinne rukoilemaan mutta kauppa käymään. Temppelein kartanoilla sekä niiden edustalla löytyy kaikenlaisia tawarata kaupaksi ja tinkiä täällä saapi wielä enemmin kuin Wenäläistenkään kanssa kaupitellessa. Minä ostin esimerkiksi 26 ruplasta erään kalun, josta ensinmä pyysiwät 250 ruplaa; tottapa siinä oli wähän tingitty! Täälläpä silmänkääntäjätkin näyttävät kujeitaan. Wiikon warrellaki owat temppeelit auki, mutta silloin käywät waan papit siellä jumaloin kuwille kyntteliä sytyttämässä. Mutta jos pitkällinen poutailma uhkaa maan kaswua kuivaa, kylläpä silloin juohuu jumalat kansalleki mieleen ja lämmältä wirtaa silloin wäkeä kirkkoihin heiltä sadetta rukoilemaan. Nyt eivät anna pelkkää kynttelin haikua jumaloilleen, waan tuowat monenlaisia leipääkin uhriksi heille.

Josko ei temppeleissä olekaan wäkeä, niin ompa häntä sitä enemmän rawinto-huoneissa ja kapaloissa, joita täällä löytyy lufemattomia. Namusta iltaan owat nämä kan-

saatäynnä ja Kiinalaiset moret herrat syöwät täällä suuhunsa monesti koko omaisuutensa. Sanat „syödä suuhunsa“ owat tässä nimen-omaisesti ymmärrettämät, sillä Kiinalaiset eivät juo paljon ollenkaan winoja. Mutta mitäs ne sitte syöwät? Kaikenlaisia kalliita ruokia niin kuin esimerkiksi paistettua jäätä! — „Mitä jäätä“? sanonee ehkä lufija, „wedeffihan se sulaa jos sitä paistamaan käypi“. — Niinpä kyllä; mutta Kiinalaiset owat keffineet keinon tuollekin. Wittoista tehdyllä wäljällä pistetään jääpalanen pari kertaa wetelään, soferilla, munalla ja höysteillä sekoitettuun taikinaan ja pannaan sitte wäähäfi aikaa riehtilään kiehuwassa raswassa paistumaan. Muuta temppeleitä ei ole waariin otettawana kuin se, että ruoka saapi pöydälle syötäväksi ennenkuin jää korean sisässä kerkeää sulaa. Ja tällainen mokoma ruokamassaa sitte neljätöistä hopyaruplaa! Ylimalkoin ei heidän ruokansa maistu meikäläisille, ne kun eivät pane siihen suoloja ollenkaan, waan sitä enemmän käyttäwät siaraswaa niihin.

Nais-ihmiset eivät käy näissä rawinto-huoneissa niinkuin ei myöskään markkina- eli pyhäpäiwinä temppeleissä; waan kadulla heitä useinkin saapi nähdä. Melkeen kaikki haasottawat käydessänsä, johonka arwataan syhyfi se, että hamasta lapsuudesta eliffä aina wiiden vuoden ijästä alkain jalkansa pidetään kapaloihin käärittyinä siten, että 4 warwasta owat wäännetyt alas päin ja isowarwas niiden yli. Kiinalais-miehet rakastawat muka pieniä jalkoja kaunottarillaan, ja saawatkin täten oikeata kumpurajalkaa ihailuksensa. Arwaapas, mitä tuskaa ja kivua nämä raukat owat saaneet kärsiä, kun warpaiden kynnet kaswawat jalka-pohjan sisään; sentähden eivät woikaan muuten kuin kantapäällänjää kullea.

Kiinalaiset naiwat hywin nuorina. Isä ostaa tawallisesiti morstamen pojalleen ja tämä tyytyy siihen. Naisruffaa ei juuri saata onnelliseksi kiittää. Yhtyykö wals-säätyä olemaan, niin hän afusselee huoneen sisimmäsissä suojissa eikä saa miehensä kanssa ruokailta, tuskin samassa kammarisakaaan wiipyy kuin hän. Taloudestakaan kun eivät ole tottuneet huolta pitämään niin ei ole muuta ajanwiettoa heillä, kun itsensä waatettaminen ja tupakan piippu. Alhais-säätyiset waimot hoitelewat talouttansa ja saawat usein monta miehenki työtä tehdäksensä.

Maanwiljely on hywässä kunnossa täällä ja pidetäänki suuremmissa kunniasa kuin misjään muualla maailmassa. Tätä kunniaa julkisesiti osoittaaksensa kyntää Keisari itse joka wuosi pienen palstan maata ja hänen perästä kaikki

keisarilliset ruhtinaat ja waltakunnan ylhäisimmät wirtamiehet. Tämän pyhän maan kaswamat elot korjataan sitte eri-latohon ja jos Kiinan Julkisa Sanomia usko enemmän kuin toistakaan, kaswaa se Keisarin kyntämä palsta parempaa sekä enemmän wiljaa kuin ne muiden kyyhätelmät peltopalaiset.

Selti-kalasta.

Kaikkihan olette seltiä syöneet ja tunnette sen hywin, waan tiedätteköhän myöskin mistä sitä tänne tuodaan? Suomen wesiässä häntä ei löydy ollenkaan; haili, hänen serkkunsa, joka suolattuna sanotaan silakaksi, on sen siaan tullut tervehtimään meitä Itämeren rannoilla asuwia. Itse senkuin olla oleskelee tuolla waltameren uläpoilla aukeilla warsinkin sen pohjois-osassa. Talwella ilmautuu heitä Norjan rannoille niin sakeassa joukossa, että kalastajain weneitäkin kohottawat pari tuumaa ylempääksi. Silloin niitä parastansa pyydetäänki werkolla sekä nuotalla kolme neljä wiikkoa perälläin. Kassi werkkoa, joista kumpanenkki on 10 sylen pitkä ja neljättä sylvä korkeaa, köytetään yhteen ja pannaan yöksi tyweneen lahdeksesen; aamuksi siihen jo karrtuu wiistoistakin tynnyriä seltiä.

Mleiseen saadaan näillä kolmella eli neljällä wiikolla kuudetta sataa tuhatta tynnyriä seltiä, jotka kohdastaan suolataan; lukematta sitä, mitä kalastajat itse käyttävät runaksensa.

Kuolon Enkeli.

(Itämaan Satu).

Ennen laukemustansa oli Saatana enkelinä taiwaassa elellyt kunne yritti kapinata nostamaan Jumalata vastaan ja paiskattiin alas Geheman tuleen. Wajotesanssa katsahti kaiken aikaa sen enkelin silmiin, joka hänen päälensä oli kantanut; ja kuta tywemmin hän wajosi, sitä julmemmaksi muuttui silmänsäki katsanto. — Ja kowin mahtoi tämä katsanto olla kirottu, koska enkeliltä, jota se silmäilti, käwivät kaswot kalwakaksi aiwan; ei nousut sen ko'ommin puna tälle postihin enää ja sitäpä ajoin on sitä sanottukin kuolon Enkeliksi.

Yö ja Päiwä.

Yö ja päiwä wäittelivät keskenänsä ken heistä olisi toistansa parempi. Wilkas loistawa poikainen, päiwä, alotti riidan näillä sanoilla: „Synkkä äitiparkani, onko sinulla mitäkään, sen wertaista kuin minun aurinkoni, minun wihanta nurmeni ja se wilkas, toimellinen elämä, jonka minun wallitesani ystä-ylistse hawaitset luonnossa? Sen, minkä sinä olet manalaan saattanut, herätän minä

uusille, paremmille eloille; minä wirtistan niitä, jotka sinä olet unnuttanut“. —

„Kiittäköö kaikkikin sinua tämän herätys-työsi edestä“? kysyi hiljainen, synkkä Yö. „Eikö minun tule niitä wirtistella, jotka sinä olet rastiuttanut? ja mitenkä sitä mahtaisinkaan tehdä, ett'en saisi heitä sinua juuri unhottamaan? — Minäpä, jumalten ja ihmisten emonen, otan kaikki luomani sikiät kaikline murheineen ja rastiuttunensa omaan huostaani; heidän ei huoli muuta kuin koskea helma-liepettäni, niin samassa sinun kiltto-kultasi loi jo hahtuwi mielestä ja uupunut ruumis waiwu hiljaan uneen. Ja silloin wirwoitan, silloin rawitsen minä le-pääwätä selua taiwahallisella kasteella. Niille, jotka sinun aurinkosi paistaessa eiwät tohtineet silmiänsä taiwaasen kohottaa, ilmaisen minä lukemattoman joukon aurinkoita ja tähtiä, uusia mielikuvia, uusia toivoja“.

Kielewä päiwä koki juuri Yön helma-liepetta ja hiljaan niinkuin kuuntunut sukka waiwui hän nyt itsekin äitinsä synkkähän syliin. Mutta tämä istui siinä, tähti-waiwpa päällänsä ja loistawa tähti-runnu päässä, ijäti rauhallinen ja muuttumaton kaswoitansa.

Serran Rufous.

(Suometar 1849).

(Runopukuun laitella koettu).

Itäme ylin Jumala,
Luoja suuri taiwahissa!
Nimesi pysyy pyhinnä,
Kunniasi korkeinna;
Waltakuntasi walista
Woitollisina, waimallisina;
Tahtosi tapahtukohon
Maasakin tawalla taiwaan;
Anna leipämme lewossa,
Rawintonne rauhoim mielin;
Synnit anna anteheksi,
Pyyhi pois pahat wilamme,
Kuin meim sopien suomme
Dmille welollisille.
Nuta kiusat kiertämähän,
Päästä kaikesta pahasta,
Sillä walta on Sinulla,
Woiima, kunnia Sinulla
Nyt ja ain' ijaniluisin.

D. G.

Toimitti: S—la.

Helsingissä,

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Kirjapainossa.

Painoluwan antanut. L. Heimbürger.